

DIH-83-2 (1)/10/AnŁ

INFORMACJA Z KONTROLI
JAKOŚCI I OZNAKOWANIA
WYROBÓW CZEKOŁADOWYCH
I WYROBÓW W POLEWIE
CZEKOŁADOWEJ

Warszawa, lipiec 2010 roku

I. WSTĘP

Realizując ustawowy obowiązek ochrony interesów i praw konsumentów oraz interesów gospodarczych państwa, Inspekcja Handlowa w IV kwartale 2009 roku przeprowadziła ogólnokrajową kontrolę jakości i oznakowania wyrobów czekoladowych i wyrobów w polewie czekoladowej.

Kontrola była realizacją założeń Planu Kontroli Inspekcji Handlowej na rok 2009 zatwierdzonego przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów i miała na celu dokonanie oceny jakości handlowej i prawidłowości oznakowania ww. produktów, w tym w szczególności wyrobów oferowanych w promocjach, prezentowanych w opakowaniach świątecznych oraz pochodzących od zagranicznych producentów.

Działaniami objęto 170 placówek handlowych na terenie całego kraju, w tym:

- 38 hurtowni,
- 60 sklepów i 1 magazyn centralny należące do dużych sieci handlowych,
- 71 mniejszych sklepów detalicznych.

Różnego rodzaju nieprawidłowości stwierdzono w 87 placówkach (51,2 proc.).

II. REGULACJE PRAWNE DOTYCZĄCE WYROBÓW CZEKOLADOWYCH I WYROBÓW W POLEWIE CZEKOLADOWEJ

Wymagania w zakresie jakości handlowej wyrobów czekoladowych, w tym nazewnictwo i sposób znakowania, zostały określone na poziomie Unii Europejskiej w dyrektywie 2000/36/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 czerwca 2000 roku *odnoszącej się do wyrobów kakaowych i czekoladowych przeznaczonych do spożycia przez ludzi*¹.

Postanowienia ww. dyrektywy w Polsce wdraża rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 4 grudnia 2002 roku *w sprawie szczegółowych wymagań w zakresie jakości handlowej wyrobów kakaowych i czekoladowych*² oraz §27 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 10 lipca 2007 roku *w sprawie znakowania środków spożywczych*³.

Szczegółowe wymagania w zakresie jakości handlowej (np. dotyczące minimalnej zawartości tłuszczu kakaowego i tłuszczu mlecznego) określono m.in. dla: czekolady, czekolady mlecznej, czekolady śmietankowej, czekolady mlecznej familijnej, białej czekolady, czekolady nadziewanej oraz czekoladek (pralin).

Przykładowo:

- „czekolada” jest to wyrób otrzymany z wyrobów kakaowych i cukrów, zawierający nie mniej niż 35 proc. suchej masy kakaowej, w tym nie mniej niż 18 proc. tłuszczu kakaowego i nie mniej niż 14 proc. beztłuszczowej suchej masy kakaowej,
- „czekolada mleczna” jest wyrobem otrzymanym z wyrobów kakaowych, cukrów i mleka lub produktów mlecznych, zawierającym nie mniej niż 25 proc. suchej masy kakaowej, 14 proc. suchej masy mlecznej, 2,5 proc. beztłuszczowej suchej masy kakaowej, 3,5 proc. tłuszczu mlecznego oraz 25 proc. całkowitej zawartości tłuszczu kakaowego i tłuszczu mlecznego,
- „czekolada nadziewana” jest wyrobem nadziewanym, którego zewnętrzna część zawiera czekoladę określonego rodzaju, stanowiącą nie mniej niż 25 proc. całkowitej masy wyrobu. Nie uznaje się za czekoladę nadziewaną wyrobu, którego wewnętrzna część zawiera wyroby piekarnicze lub ciastkarskie, herbatniki i lody,
- „czekoladka (pralina)” jest wyrobem o niedużych rozmiarach, składającym się z czekolady nadziewanej albo czekolady jednego rodzaju lub mieszanki czekolad i innych składników spożywczych, zawierającej nie mniej niż 25 proc. czekolady w całkowitej masie produktu.

Nazwy wyrobów czekoladowych, o których mowa w powyższych przepisach, nie mogą być wykorzystywane w oznakowaniu produktów, które nie spełniają określonych warunków jakościowych, np. nie można nazwać „czekoladą” wyrobu tzw. czekoladopodobnego (tj. wyrobu, w którym zastąpiono tłuszcz kakaowy tłuszczem roślinnym w ilości wyższej niż określono w rozporządzeniu lub tłuszczem roślinnym innym niż przewiduje ten przepis). Zasada ta ma zastosowanie również do produktów zawierających w swoim składzie wyroby

¹ Dz. U. WE L 197 z 03.08.2000, s. 19 z późn. zm.; Dz. U. UE Polskie wyd. specjalne, rozdz. 13, t. 25, s. 431 z późn. zm.

² Dz.U. Nr 214, poz. 1813 z późn. zm.

³ Dz.U. Nr 137, poz. 966 z późn. zm.

deklarowane jako czekoladowe (np. ciastka w polewie czekoladowej muszą zawierać prawdziwą czekoladę).

III. SZCZEGÓŁOWE USTALENIA KONTROLI

Ocenie poddano ogółem 1851 partii produktów o wartości 458,4 tys. zł, w tym:

- 200 partii czekolady o wartości 34,9 tys. zł,
- 409 partii czekolady mlecznej o wartości 100,4 tys. zł,
- 365 partii czekolady nadziewanej o wartości 121,3 tys. zł,
- 354 partie innych wyrobów czekoladowych o wartości 100,2 tys. zł (w tym pralin, czekolady śmietankowej, czekolad mieszanych typu czekolada śmietankowa z czekoladą białą),
- 523 partie wyrobów w polewie czekoladowej o wartości 101,6 tys. zł.

Wśród ocenionych produktów 311 partii pochodziło od producentów zagranicznych, zaś 69 partii – z oferty promocyjnej.

Uwagi wniesiono ogółem do 246 partii (13,3 proc.) o wartości 61,5 tys. zł.

1. Jakość

Zgodnie z art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 21 grudnia 2000 r. o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych⁴, wprowadzane do obrotu artykuły rolno-spożywcze powinny spełniać wymagania w zakresie jakości handlowej, jeżeli w przepisach o jakości handlowej zostały określone takie wymagania, oraz dodatkowe wymagania dotyczące tych artykułów, jeżeli ich spełnienie zostało zadeklarowane przez producenta.

W związku z powyższym, jakość handlową wyrobów czekoladowych i w polewie czekoladowej oceniono na zgodność z wymaganiami rozporządzenia w sprawie szczegółowych wymagań w zakresie jakości handlowej wyrobów kakaowych i czekoladowych, sprawdzając przede wszystkim zawartość zamienników tłuszczu kakaowego⁵ oraz zawartość tłuszczu mlecznego. Ponadto zweryfikowano rzetelność deklaracji zamieszczonych w oznakowaniu produktów, dotyczących m.in. masy netto, zawartości tłuszczu ogółem, cukrów, białka.

W laboratorium Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów zbadano ogółem 167 partii wyrobów czekoladowych i wyrobów w polewie czekoladowej o wartości 58,2 tys. zł, z czego 36 partii pochodziło od producentów zagranicznych, a 20 partii z oferty promocyjnej.

Wady jakości stwierdzono w przypadku 70 partii (41,9 proc.) o wartości 22,9 tys. zł. W grupie produktów wyprodukowanych za granicą odsetek wadliwości wyniósł 22,2 proc., zaś w odniesieniu do produktów oferowanych w promocjach – 30 proc.

Jakość badanych towarów kwestionowano z uwagi na:

- wykrycie niezadeklarowanej w oznakowaniu obecności ekwiwalentów (zamienników) tłuszczu kakaowego – na poziomie od 1,42 do 9,21 proc. Dotyczyło to 9 partii wyrobów

⁴ Dz.U. z 2005 r. Nr 187, poz. 1577 z późn. zm.

⁵ Zgodnie z §2 rozporządzenia w sprawie szczegółowych wymagań w zakresie jakości handlowej wyrobów kakaowych i czekoladowych, do większości wyrobów czekoladowych (oprócz czekolady w proszku i czekolady do picia) mogą być dodawane określone tłuszcze roślinne inne niż tłuszcz kakaowy, w ilości wynoszącej nie więcej niż 5 proc. całkowitej masy produktu końcowego pomniejszonej o masę dodanych składników. Informacja dla konsumenta o takim dodatku powinna znaleźć się na etykiecie wyrobu. Jako ekwiwalenty tłuszczu kakaowego dopuszczono: Illipe, Borneo tallow, Tengkwang, olej palmowy, Sal, Shea, Kokum gurgi i Mango kernel.

czekoladowych (4 czekolad, 4 czekolad mlecznych i 1 czekolady nadziewanej), z których 1 partia pochodziła od producenta zagranicznego. Nie kwestionowano pod tym względem towarów z promocji;

- przekroczenie dozwolonego limitu dodatku ekwiwalentów tłuszczu kakaowego – przepisy dopuszczają maksymalny dodatek tego typu składników w ilości 5 proc., natomiast w badanych próbkach stwierdzono od 5,92 do 25,66 proc. Dotyczyło to 24 partii wyrobów czekoladowych i w polewie czekoladowej, głównie czekolady mlecznej. Żadna z zakwestionowanych partii nie pochodziła od producenta zagranicznego; 3 partie pochodziły z oferty promocyjnej;
- obniżoną zawartość tłuszczu mlecznego, poniżej limitów określonych w rozporządzeniu – kwestionowano wyłącznie czekolady mleczne nadziewane: czekolada mleczna w tych produktach powinna zawierać minimum 3,5 proc. tłuszczu mlecznego, a faktycznie zawierała ilości poniżej granicy oznaczalności. Nieprawidłowość ta dotyczyła 5 partii, z których 4 pochodziły od tego samego producenta krajowego. Nie kwestionowano pod tym względem towarów z promocji;
- obniżony udział istotnych, wpływających na jakość produktu składników, których zawartość zadeklarowano w oznakowaniu produktu – np.: w piernikach w polewie czekoladowej zawartość polewy wynosiła 22,2 proc. przy deklaracji 30 proc., w czekoladzie gorzkiej z nadzieniem marcepanowym zawartość nadzienia wynosiła od 25,8 do 30,7 proc. przy deklaracji 35 proc., w czekoladzie mlecznej z orzechami zawartość orzechów wynosiła 5,6 i 6,8 proc. przy deklaracji 10,1 proc.;
- stwierdzono niezgodność pomiędzy wartościami podanymi na etykiecie w deklaracji wartości odżywczej produktu a oznaczonymi analitycznie – niezgodności dotyczyły zawartości białka, tłuszczu ogółem, cukrów. Wartości oznaczone laboratoryjnie były niższe od zadeklarowanych od kilku do kilkunastu procent.

Nie stwierdzono istotnych rozbieżności pomiędzy masą netto deklarowaną na opakowaniu a rzeczywistą (różnice wagowe nie przekraczały dyskwalifikującej partię dwukrotnej wartości błędu T₁ określonego w ustawie z dnia 7 maja 2009 roku *o towarach paczkowanych*⁶).

Jak wynika z powyższego, stwierdzone przez Inspekcję Handlową wady jakości były zróżnicowane: od wad kwalifikowanych jako zafałszowanie – w przypadku wykrycia dodatku zamienników tłuszczu kakaowego niezadeklarowanego w oznakowaniu, po drobniejsze uchybienia, takie jak rozbieżności pomiędzy faktycznymi zawartościami składników odżywczych i deklarowanymi w informacji dla konsumenta.

Zakwestionowane produkty w zależności od rodzaju stwierdzonych wad oraz decyzji przedsiębiorców były zwracane w ramach reklamacji do dostawców, wycofywane z obrotu i przeznaczane na cele własne niezwiązane ze sprzedażą, bądź też oferowane do sprzedaży po obniżonej cenie.

W związku z niewłaściwą jakością w części przypadków wszczęto postępowania w sprawie wymierzenia kar pieniężnych za wprowadzenie do obrotu artykułów nieodpowiadających jakości handlowej określonej w przepisach, w tym artykułów zafałszowanych.

W niektórych przypadkach przedsiębiorcy nie uznali wyników badań i wnioskowali o zbadanie prób kontrolnych. Sprawy te pozostają w toku.

⁶ Dz.U. Nr 91, poz. 740

2. Oznakowanie

Prawidłowość oznakowania wyrobów w opakowaniach jednostkowych sprawdzano w odniesieniu do postanowień:

- art. 16 rozporządzenia (WE) nr 178/2002 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 28 stycznia 2002 r. *ustanawiającego ogólne zasady i wymagania prawa żywnościowego, powołującego Europejski Urząd ds. Bezpieczeństwa Żywności oraz ustanawiającego procedury w zakresie bezpieczeństwa żywności*⁷,
- rozdziału 11 ustawy z dnia 25 sierpnia 2006 roku *o bezpieczeństwie żywności i żywienia*⁸,
- art. 4-7a ustawy z dnia 21 grudnia 2000 roku *o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych*,
- rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 10 lipca 2007 roku *w sprawie znakowania środków spożywczych – w szczególności §27 dotyczącego znakowania wyrobów czekoladowych i stosowania nazw zarezerwowanych dla tych produktów*,
- rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 13 kwietnia 2004 roku *w sprawie szczegółowego zakresu i sposobu znakowania niektórych grup i rodzajów artykułów rolno-spożywczych kodem identyfikacyjnym partii produkcyjnej*⁹,
- rozporządzenia (WE) nr 1924/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 20 grudnia 2006 roku *w sprawie oświadczeń żywieniowych i zdrowotnych dotyczących żywności*¹⁰ w powiązaniu z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 25 lipca 2007 r. *w sprawie znakowania żywności wartości odżywczej*¹¹.

Spośród wynikających z ww. przepisów wymogów warto wymienić obowiązek podawania na niektórych wyrobach czekoladowych (m.in. czekoladzie, czekoladzie mlecznej, czekoladzie do picia) informacji o zawartości całkowitej suchej masy kakaowej o treści: „masa kakaowa minimum ...%”. Ponadto wyroby czekoladowe, do produkcji których użyto jako składnika czekolady tłuszczu roślinnego innego niż tłuszcz kakaowy, powinny zostać oznakowane określeniem „oprócz tłuszczu kakaowego zawiera tłuszcze roślinne”. Napis ten umieszcza się w pobliżu nazwy wyrobu, w tym samym polu widzenia co wykaz składników, stosując pogrubioną czcionkę o przynajmniej takiej samej wielkości jak czcionka użyta w wykazie składników.

Oznakowanie wyrobów oferowanych luzem (bez opakowań) oceniono na zgodność z przepisami:

- art. 7 ust. 1 ustawy *o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych* i art. 49 ust. 1 ustawy *o bezpieczeństwie żywności i żywienia*,
- §17 rozporządzenia *w sprawie znakowania środków spożywczych*.

Z przywołanych wyżej przepisów wynika, że sprzedawca jest obowiązany umieścić w miejscu sprzedaży towaru informację zawierającą co najmniej nazwę towaru oraz inne dane umożliwiające identyfikację oraz odróżnienie tego towaru.

Sprawdzeniem prawidłowości oznakowania objęto wszystkie z 1851 ocenianych ogółem partii wyrobów czekoladowych i w polewie czekoladowej. W jego wyniku zakwestionowano 155 partii (w tym 125 w opakowaniach jednostkowych i 30 oferowanych luzem), co stanowiło 8,4

⁷ Dz. U. L 31 z 01.02.2002, s. 1 z późn. zm.

⁸ Dz.U. Nr 171, poz.1225 z późn. zm.

⁹ Dz.U. Nr 83, poz. 772

¹⁰ Dz. U. L 404 z 30.12.2006 r.; sprostowanie: Dz. U. L 12 z 18.01.2007 r., s. 3 z późn. zm.

¹¹ Dz. U. Nr 137, poz. 967 z późn. zm.

proc. zbadanych. Odsetek zakwestionowanych partii w ujęciu asortymentowym był najwyższy w przypadku wyrobów czekoladowych „innych” (głównie czekoladek) oraz wyrobów w polewie czekoladowej i wynosił w tych grupach odpowiednio 14,4 proc. i 9,6 proc.

Duży udział nieprawidłowo oznakowanych partii stwierdzono w grupie wyrobów producentów zagranicznych – 20,9 proc. oraz w grupie produktów z oferty promocyjnej – 24,6 proc.

Uchybienia w oznakowaniu wyrobów czekoladowych i w polewie czekoladowej dotyczyły przede wszystkim:

- braku informacji o treści „masa kakaowa minimum ...%” lub podanie jej w niewłaściwej formie (np. „ekstrakt kakaowy min. 31%”),
- braku informacji „oprócz tłuszczu kakaowego zawiera tłuszcze roślinne” na wyrobach, do produkcji których użyto tłuszczów roślinnych (według wykazu składników),
- podania niewłaściwego określenia przed datą minimalnej trwałości (np. „data przyd.: 06.2010”) lub niepodania jakiegokolwiek wyrażenia przed tą datą,
- braku nazwy rodzajowej produktu i podanie tylko nazwy fantazyjnej (np. „Agatka w polewie czekoladowej”),
- zastosowanie nieodpowiedniej nazwy rodzajowej czekolady (np. producent podał nazwę „Orzechy laskowe w czekoladzie”, ale zadeklarowany skład polewy odpowiadał czekoladzie mlecznej),
- braku deklaracji procentowej zawartości składników występujących w nazwie produktu,
- braku pełnych danych identyfikujących producenta,
- braku informacji o warunkach przechowywania,
- nieczytelnego lub nietrwałego oznakowania np. dotyczącego cyfrowej daty minimalnej trwałości,
- braku oznaczeń w języku polskim lub braku tłumaczenia niektórych informacji obcojęzycznych istotnych dla scharakteryzowania produktu (np. informacji o zawartości masy kakaowej),
- w przypadku wyrobów oferowanych luzem – braku nazwy środka spożywczego, braku oznaczenia producenta lub podaniu tych informacji w sposób nieprecyzyjny.

Ponadto stwierdzono umieszczenie w oznakowaniu czekolad i innych wyrobów czekoladowych wizerunków owoców oraz użycie ich określeń w nazwie tych wyrobów, podczas gdy nie występowały one w wykazie składników. Np. produkt o nazwie „Banany w galaretkie oblane gorzką czekoladą” i posiadający na etykiecie wizerunek bananów w rzeczywistości nie zawierał bananów, produkt o nazwie „Czekolada nadziewana z kawą i whisky” nie zawierał kawy, zaś „Biszkopty z galaretką w prawdziwej czekoladzie poziomkowe” nie zawierały w składzie poziomki, tylko sok jabłkowy i aromat.

W innym przypadku ujawniono bezzasadne i niezgodne z prawem zastosowanie oznakowania sugerującego, iż produkt posiada obniżoną wartość energetyczną. Przepisy dotyczące oświadczeń żywieniowych określają, że informacja o zmniejszonej wartości energetycznej może być stosowana tylko wówczas, gdy wartość ta zmniejszona jest o przynajmniej 30 proc. Tymczasem stwierdzone w obrocie czekolady jednego z producentów nie spełniały tego warunku: „Lekka czekolada gorzka bez dodatku cukru” posiadała wartość energetyczną o 7,3 proc. niższą w porównaniu do standardowej czekolady gorzkiej tego samego producenta, a w porównaniu do czekolad innych producentów – nawet o 8 proc. wyższą, z kolei „Lekka czekolada mleczna bez dodatku cukru” posiadała „kaloryczność” niższą o 11,4 proc. w porównaniu do tradycyjnej czekolady mlecznej tego samego producenta.

W wyniku kontroli przeprowadzonej przez Inspekcję Handlową część towarów (np. towary bez oznaczeń) została wycofana z obrotu do czasu prawidłowego oznakowania. Skierowano także wystąpienia pokontrolne z wnioskami o poprawę oznakowania. O stwierdzonych nieprawidłowościach poinformowano właściwe ze względu na miejsce produkcji wyrobów czekoladowych i w polewie czekoladowej inspektoraty jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych, a osoby winne wprowadzenia do obrotu towarów niewłaściwie oznaczonych ukarano mandataми.

3. Terminy ważności oraz warunki przechowywania środków spożywczych

Zgodnie z art. 52 ustawy *o bezpieczeństwie żywności i żywienia*, środki spożywcze oznakowane datą minimalnej trwałości lub terminem przydatności do spożycia mogą znajdować się w obrocie do tej daty lub terminu. Przekroczenie dat minimalnej trwałości ujawniono w przypadku 28 partii (1,5 proc.) o łącznej wartości 423 zł, z czego 24 partie znajdowały się w ofercie sklepów nienależących do sieci handlowych. Nieprawidłowość ujawniono łącznie w 9 skontrolowanych placówkach (5,3 proc. ogółem). Przeterminowania wynosiły od 3 do 119 dni.

W toku kontroli przedsiębiorcy wycofali z obrotu przeterminowane towary, a wobec osób odpowiedzialnych zastosowano mandaty karne.

W kontrolowanych placówkach sprawdzono również warunki przechowywania wyrobów czekoladowych i w polewie czekoladowej. W 1 placówce handlowej temperatura przechowywania wynosiła 20°C, zamiast od 12 do 18°C lub w chłodnym miejscu (warunki zalecane przez producentów). W czasie kontroli podjęto działania naprawcze, a osoba winna została ukarana mandatem.

4. Legalność prowadzonej działalności

We wszystkich kontrolowanych placówkach handlowych dokonano identyfikacji przedsiębiorcy w oparciu o wpis do krajowego rejestru sądowego, ewidencji działalności gospodarczej lub wniosek o wpis do CEIDG dla osób fizycznych w świetle ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. *o swobodzie działalności gospodarczej*¹², w szczególności pod względem zgodności zakresu i rodzaju prowadzonej przez przedsiębiorców działalności z ww. dokumentami – nie stwierdzając nieprawidłowości.

Oceniając prawidłowość funkcjonowania podmiotów działających na rynku spożywczym sprawdzono także, czy przestrzegają one obowiązku wynikającego z art. 59 ust. 4 ustawy *o bezpieczeństwie żywności i żywienia*, dotyczącego przechowywania i udostępniania na żądanie organów urzędowej kontroli żywności orzeczeń lekarskich wydawanych osobom bezpośrednio stykającym się z żywnością. W 9 jednostkach handlowych (5,3 proc. ogółem skontrolowanych) stwierdzono, że do pracy na stanowiskach mających bezpośredni kontakt z żywnością dopuszczono osoby z nieaktualnymi zaświadczeniami lekarskimi do celów sanitarno-epidemiologicznych. Osoby winne popełnienia wykroczenia ukarano stosownymi mandatami.

Ponadto, w toku kontroli punktu sprzedaży hurtowej na jednej z giełd towarowych stwierdzono 6 rodzajów wyrobów czekoladowych, na które przedsiębiorca nie posiadał dowodów dostaw. O fakcie poinformowano właściwy urząd skarbowy.

¹² Dz. U. z 2007 r., Nr 155, poz. 1095 z późn. zm.

5. Rzetelność sprzedaży

Rzetelność usługi (sprzedaży) sprawdzono w 25 placówkach handlowych poprzez dokonanie zakupu produktów przed rozpoczęciem czynności kontrolnych – nie stwierdzając nieprawidłowości.

Przed dokonaniem oceny prawidłowości wyliczenia należności za zakup sprawdzono oznakowanie towarów cenami w odniesieniu do wymagań ustawy z dnia 5 lipca 2001 r. *o cenach*¹³ i rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 10 czerwca 2002 r. *w sprawie szczegółowych zasad uwidaczniania cen towarów i usług oraz sposobu oznaczania ceną towarów przeznaczonych do sprzedaży*¹⁴. Nieprawidłowości związane z uwidacznianiem cen stwierdzono w 11 placówkach handlowych. Najczęściej handlowcy nie podawali cen jednostkowych.

W toku kontroli właściciele lub osoby upoważnione uwidocznili brakujące ceny. W części przypadków osoby winne naruszenia przepisów o obowiązku uwidaczniania cen lub ilości nominalnej ukarano mandatami karnymi.

Każdorazowo przed dokonaniem przeważenia towarów pochodzących z zakupu sprawdzano, czy w użyciu kontrolowanych podmiotów znajdowały się zalegalizowane przyrządy pomiarowe lub posiadające aktualne cechy legalizacji na zgodność z przepisami ustawy z dnia 11 maja 2001 r. *Prawo o miarach*¹⁵. Nierzetelność w tym zakresie dotyczyła 5 placówek handlowych. Osoby winne ukarano mandatami oraz zobowiązano przedsiębiorców do usunięcia nieprawidłowości w określonych terminach.

¹³ Dz. U. Nr 97, poz. 1050 z późn. zm.

¹⁴ Dz. U. Nr 99, poz. 894 z późn. zm.

¹⁵ Dz. U. z 2004 r., Nr 243, poz. 2441 z późn. zm.

IV. PODSUMOWANIE

Z ustaleniami kontroli zapoznano właścicieli lub kierowników kontrolowanych placówek handlowych.

W zależności od stwierdzonych nieprawidłowości skierowano wystąpienia pokontrolne do właścicieli kontrolowanych placówek handlowych, jednostek nadrzędnych, producentów z wnioskami o podjęcie działań zmierzających do ich wyeliminowania. Z udzielonych dotychczas odpowiedzi wynika, że większość przedsiębiorców zobowiązało się do usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości.

Całokształt ustaleń z przeprowadzonych kontroli dał podstawę do:

- nałożenia 32 mandatów karnych na łączną kwotę 5,5 tys. zł, głównie za popełnienie wykroczeń określonych w:
 - art. 110 Kodeksu wykroczeń, za zatrudnienie przy pracy wymagającej bezpośredniego stykania się ze środkami spożywczymi osób, które w myśl przepisów o zwalczaniu chorób nie mogą być zatrudnione przy tego rodzaju pracy,
 - art. 136 § 2 Kodeksu wykroczeń, za przeznaczenie do sprzedaży towarów niewłaściwie oznaczonych,
 - art. 137 § 1 Kodeksu wykroczeń, za naruszenie przepisów o obowiązku uwidaczniania cen lub ilości nominalnej,
 - art. 100 ust. 1 pkt 1 ustawy *o bezpieczeństwie żywności i żywienia*, za wprowadzenie do obrotu środków spożywczych po upływie daty minimalnej trwałości,
 - art. 26 ust. 1 pkt 2 ustawy *Prawo o miarach*, za stosowanie przyrządów pomiarowych, podlegających prawnej kontroli metrologicznej, bez wymaganych dowodów tej kontroli lub niespełniających wymagań,
- wydania 3 decyzji na podstawie art. 40a ust. 1 pkt 3 o nałożeniu kar pieniężnych na przedsiębiorców, którzy wprowadzili do obrotu artykuły nieodpowiadające jakości handlowej określonej w przepisach lub deklarowanej przez producenta w oznakowaniu. Łączna kwota kar wyniosła 2000 zł. Należy zaznaczyć, że na dzień sporządzania niniejszej „Informacji z kontroli...” część spraw pozostaje w toku, zatem ostateczna liczba nałożonych kar może ulec zwiększeniu,
- wydania 2 decyzji na podstawie art. 18 ust. 1 ustawy *o Inspekcji Handlowej*, dotyczącej wycofania z obrotu towarów oferowanych po upływie daty minimalnej trwałości,
- przekazania 96 informacji do właściwych organów kontrolnych, w tym: 85 do wojewódzkich inspektoratów Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych, 9 do organów nadzoru sanitarnego, 1 do urzędu miar, 1 do urzędu skarbowego.

Reasumując wyniki przeprowadzonej kontroli należy negatywnie ocenić wyniki badań jakości wyrobów czekoladowych i w polewie czekoladowej. Najpoważniejszą nieprawidłowością było stosowanie zamienników tłuszczu kakaowego niezgodnie z warunkami określonymi w przepisach – tj. przekroczenie dozwolonego dodatku lub stosowanie dodatku bez informowania konsumentów. Warto jednak zaznaczyć, że częściej wykrywano mniej istotne wady jakości, jak rozbieżność pomiędzy deklarowanymi i faktycznymi zawartościami składników odżywczych.

Wyniki oceny oznakowania opakowań jednostkowych i towarów oferowanych luzem były również niezadowolające. Potencjalny nabywca nie miał dostępu do istotnych informacji, takich jak nazwa rodzajowa produktu czy zawartość masy kakaowej w wyrobie czekoladowym.

Stwierdzone nieprawidłowości dają podstawy do kontynuowania kontroli szczególnie w zakresie stosowania zamienników tłuszczu kakaowego w wyrobach czekoladowych i wyrobach zawierających czekoladę, a także pod kątem zgodności oznakowania tych produktów z obowiązującymi przepisami.

Opracowano:

Departament Inspekcji Handlowej UOKiK